

Fortum Power and Heat Oy
PB 100
00048 FORTUM

Viite/ Hänvisning: **Miljökonsekvensbedömning av Bergö vindkraftspark, Malax, Korsnäs**

Asia/ Ärende: **Kontaktmyndighetens utlåtande om miljökonsekvensprogrammet**

1. UPPGIFTER OM PROJEKTET OCH MKB-FÖRFARANDET

1.1. Projekt

Projektnamn: Bergö vindkraftspark
Den projektansvarige: Fortum Power and Heat Oy, PB 100, 00048 FORTUM
Den projektansvariges
MKB-konsult: FCG Finnish Consulting Group Oy, PB 950, 00601 HELSINGFORS
Kontaktmyndighet: Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten, ansvarsområdet för miljö och naturresurser, PB 262, 65101 VASA
Bedömningsprogrammet har anlänt till kontaktmyndigheten: Per post 3.5.2010, på finska och svenska

1.2. MKB-förfarandet

I punkt 7) energiproduktion i projektförteckningen som finns i 6 § förordningen (713/2006) om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (MKB) finns inget omnämnande som gäller vindkraftverk, vilket betyder att förfarandet med miljökonsekvensbedömning inte tillämpas med stöd av projektförteckningen utan med stöd av 4 § i MKB-lagen. Enligt 4 § i MKB-lagen tillämpas bedömningsförfarandet även i enskilda fall när ett projekt liksom även någon annan väsentlig ändring av ett redan genomfört projekt sannolikt föranleder betydande skadliga miljökonsekvenser som, även med de sammantagna konsekvenserna av olika projekt, till sin natur och omfattning kan jämföras med konsekvenserna av projekt som avses i MKB-förordningen.

Den projektansvariges förfrågan om behovet av förfarande vid miljökonsekvensbedömning har antecknats som MKB-ärende 3.5.2009. Tidigare i sitt beslut 19.11.2009, diarienummer LSU-2009-R-73, har Västra Finlands miljöcentral konstaterat att ett MKB-förfarande enligt 6 § i MKB-lagen ska tillämpas i projektet. I beslutet konstateras att projekthelheten sannolikt har sådana betydande skadliga miljökonsekvenser, som till omfattningen motsvarar sådana projekt som avses i 4 § 1 momentet lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning. Till projekthelheten hör också bl.a. elöverföring till region- eller stamnätet, jord- och sjökabel, elunderstation och en ca 20 kilometer lång 110 kV:s kraftledning.

De viktigaste sannolika skadliga miljökonsekvenserna av vindkraftsparken uppskattades vara konsekvenserna för landskapet, den naturliga mångfalden, i synnerhet fågelbeståndet, människornas levnadsförhållanden, rekreation samt kulturarvet. Vindkraftsparkerna och kraftledningarna påverkar också markanvändningen.

Projektet har också vissa gemensamma konsekvenser tillsammans med övriga projekt. De gamla små vindkraftverken i Korsnäs som har byggts på den norra ändan av Bredskäret söder om projektområdet kommer uppenbarligen att ersättas med två 2 MW:s vindkraftverk. Längs den österbottniska kusten pågår och utreds tilltagande vindkraftsbyggande, eventuellt också på det närliggande Bredskäret.

Syftet med MKB-förfarandet är att främja identifiering, bedömning och iakttagande av projektets betydande miljökonsekvenser i planeringen och beslutsfattandet samt att samtidigt öka medborgarnas tillgång till information och möjligheter att delta. I MKB-förfarandet fattas inga beslut om projektet, utan målet är att producera mångsidig information till grund för beslutsfattandet. Miljökonsekvensbedömningsprogrammet är den projektansvariges plan om vilka alternativ det finns för projektet, vilka miljökonsekvenser som ska utredas och med vilka metoder samt hur bedömningsförfarandet kommer att ordnas. På basis av utlåtandena och åsikterna som framförs om bedömningsprogrammet samt utgående från utredningarna som görs utarbetas i det följande skedet en miljökonsekvensbeskrivning.

I beskrivningen ges information om projektet och projekialternativen samt en enhetlig uppskattning om deras miljökonsekvenser. Utgående från utlåtandena och åsikterna som ges om beskrivningen sammanställer kontaktmyndigheten ett eget utlåtande, i vilket granskas hur kraven som ställs på innehållet i en bedömningsbeskrivning enligt MKB-förordningen har fullföljts. MKB-förfarandet avslutas i och med detta. Bedömningsbeskrivningen och kontaktmyndighetens utlåtande om den bifogas till eventuella tillståndsansökningar eller andra ansökningar som fordras för att projektet ska kunna genomföras. Beslutsfattaren måste i sitt beslut konstatera på vilket sätt utlåtandet har beaktats.

1.3. Planer, tillstånd och beslut som fordras för projektet

Västra Finlands miljöcentral har fattat ett beslut 19.11.2009, diarienummer LSU-2009-R-73, om behovet av ett förfarande vid miljökonsekvensbedömning.

Markanvändnings- och bygglagen reglerar planeringen av områdesanvändningen och byggandet. För området gäller den gamla regionplanen för Vasa kustregion, i vilken vindkraften inte tas upp. I landskapsplanen för Österbotten, som har godkänts av landskapsfullmäktige och skickats till miljöministeriet för fastställelse, har projektområdet reserverats för vindkraft (tv).

Österbottens förbund bereder också etappplan 2 som behandlar förnybara energikällor, i synnerhet vindkraft. För etappplanen utarbetas en skild utredning för hela landskapet, i vilken källmaterialet är bl.a. alla vindkraftsprojekt som man känner till.

För tillfället finns ingen gällande generalplan eller detaljplan med rättsverkan för vindkraftsparkens område i projektområdet. I princip fordrar en framtida genomföring av projektet detaljplan som stöder sig på en generalplan. Miljöministeriet har berett ett lagförslag som i vissa fall ökar generalplanens betydelse för genomföringen av projekt.

Även eventuella ändrings- och utvidgningsbehov i översiktsplaneringen preciseras när de behöriga konsekvensutredningarna har utförts och projektet på grund av dem eventuellt klarläggs. Enligt markanvändnings- och bygglagen finns ett ovillkorligt hinder för beviljande av tillstånd för områden i behov av planering i 137.4 §, i vilken konstateras att byggande på ett område i behov av planering inte heller får leda till byggande som har betydande konsekvenser eller medföra betydande skadliga miljökonsekvenser eller andra betydande och skadliga konsekvenser. Det senare gäller i synnerhet projekt, i vilka förfarande enligt lagen om förfarande vid miljökonsekvensbedömning är nödvändigt.

Kommunstyrelsen i Malax har 2.11.2009 beslutat att göra upp en detaljplan för vindkraftsområdet. Det är en fördel om tidtabellen för planeringen, utredningarna och planläggningen förenas med den fortsatta planeringen av vindkraftsprojektet. I projektet har man för avsikt att gå tillväga på detta sätt i fortsättningen.

På Bredskärets östra strand på Korsnäs kommuns sida finns ett stranddetaljplaneområde på Alören för fritidsbebyggelse. På kraftledningsrutterna finns inga gällande detaljplaner. I bedömningsprogrammets punkt Planläggningssituationen beskrivs situationen i fråga om landskapsplanen och generalplanen i båda kommunerna med kartutdrag.

I närheten av vindkraftsområdet på Bergö har man påträffat ett havsörnsbo. Genomföring av projektet fordrar också på basis av 49 § i naturvårdslagen ett tillstånd av närings-, trafik- och miljöcentralen för undantag från förbudet i 39 §.

Byggande av vindkraftverk och transformatorstationer fordrar bygglov enligt markanvändnings- och bygglagen (132/1999). Bygglovet ansöks av den som innehar området. Förutsättningen för att tillstånd ska beviljas är att MKB-förfarandet är avslutat och Luftfartsstyrelsen har gett utlåtande i syfte att trygga flygsäkerheten. Enligt 159 § i luftfartslagen (1242/2005) måste man ha flyghindertillstånd beviljat av Luftfartsstyrelsen för anordningar, byggnader, konstruktioner eller märken som reser sig högre än 30 meter över markytan. Utlåtande av försvarsmakten är också nödvändigt.

Miljö tillstånd enligt miljöskyddslagen behövs av den kommunala myndigheten om vindkraftverken medför sådant oskäligt besvär för grannarna som avses i lagen om vissa grannelagsförhållanden. Vid miljö tillståndsprövningen beaktas bl.a. bullret som kraftverken orsakar samt ljus- och skugg rörelsen som de snurrande rotorbladen ger upphov till. Utredningar om buller- och trafik konsekvenser är viktiga i prövningen av miljö tillståndsbehovet.

Kopplingen av vindkraftverken till elnätet fordrar anslutningsavtal. Projektet kopplas till regionnätet. Det regionala nätverksbolaget ansvarar för att kraven för anslutning av stamnätet uppfylls på de platser där ledningen ansluts.

Byggande av kraftledningarna fordrar bygg-, undersöknings- och inlösningstillstånd. Byggande av vägar och jordkablar fordrar behöriga tillstånd. Genomföring av projektet fordrar också avtal med markägarna eller myndigheten som förvaltar området.

Tillstånd av närings-, trafik- och miljöcentralen enligt 49 § i naturvårdslagen för undantag från förbudet i 39 § är sannolikt nödvändigt i fråga om havsörnsboet.

1.4. Projektet och dess syfte, läge och alternativ

Bolaget som ansvarar för projektet har som mål att öka den utsläppsfria elproduktionen. I bedömningsprogrammet konstateras att vindkraften är en ekologiskt hållbar form av energiproduktion, och det finns flera orsaker till att bygga ut den. De miljöolägenheter som vindkraften orsakar är obetydliga jämfört med fossila bränslen och det uppstår inga direkta utsläpp av växthusgaser i produktionskedet. Därför kan klimatförändringen dämpas genom att öka vindkraftsproduktionen. I Österbottens landskapsprogram 2007–2010 finns utvecklingen av en mångsidig energiproduktion upptagen som en central prioritering och i den nya landskapsplanen har detta också fått en framträdande position.

På ett 36 hektar stort område på Bergö i Malax kommun har man för avsikt att bygga 4-5 vindkraftverk med en gemensam effekt på 15-20 MW. Markområdet på Bergö uppgår till 4500 ha och avståndet till fastlandet är ca 10 km. Projekthelheten omfattar dessutom bl.a. elöverföring med jordkablar eller luftledningar via Bredskäret i Korsnäs kommun till Petalax i Malax på en sträcka av ca 20 km, bygg- och servicevägar, elunderstation och bearbetning av det gamla färjefästet (4 alternativ) för transportbehovet.

I bedömningsprogrammet granskas tre olika projekialternativ i fråga om vindkraftsparken:

ALT1: en vindkraftspark med en effekt på 15 MW bestående av fem vindkraftverk med en effekt på ca 3 MW.

ALT2: en vindkraftspark med en effekt på 20 MW bestående av fyra vindkraftverk med en effekt på ca 5 MW.

ALT0: Projektet genomförs inte, motsvarande energimängd produceras på annat sätt.

Kraftledningsalternativen är:

ALTA: kraftledningen fortsätter från den norra delen av Bredskäret söderut som 110 kV:s friledning bredvid den nuvarande 20 kV:s kraftledningen som löper längs den östra sidan av den nuvarande vägen. Kraftledningen ansluts till regionnätet i Petalax i Malax kommun. Elstationen byggs i den norra delen av Bredskäret.

ALTB: i övrigt detsamma som alternativ A, men friledningen på Bredskäret ersätts med en 110 kV:s jordkabel.

ALTC: i övrigt detsamma som alternativ A, men ledningen på Bredskäret ersätts med en 20 kV:s jordkabel. Elstationen byggs på den södra sidan av Bredskäret.

I alla alternativ är kraftledningen på fastlandet en 110 kV:s luftledning. På fastlandet går linjen söder om Molpe till elstationen i Petalax i Malax kommun. Observeras bör dessutom att kraftledningsrutten och bygg- och underhållsvägen är densamma i alla alternativ.

I bedömningsprogrammet föreslås att projektet blir färdigt i slutet av år 2012.

1.5. MKB-förfarandets anslutning till förfaranden enligt andra lagar

Man försöker förena planläggningen av området enligt markanvändnings- och bygglagen med MKB-förfarandet.

2. KUNGÖRELSE AV BEDÖMNINGSPROGRAMMET OCH HÖRANDE

Kungörelsen och bedömningsprogrammet har varit officiellt framlagda till påseende 10.5- 8.6.2010 under tjänstetid på den officiella anslagstavlan i Malax kommun och Korsnäs kommun. Kungörelsen och bedömningsprogrammet har också skickats till kommunernas huvudbibliotek för påseende under samma tid. Kungörelsen har publicerats i dagstidningarna Vasabladet och Pohjalainen 8.5.2010.

Kungörelsen och bedömningsprogrammet har också publicerats på Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbottens webbplats. Kungörelsen finns på adress www.ely-centralen.fi/sodraosterbotten/kungorelser . Bedömningsprogrammet finns på adress www.ely-centralen.fi > Miljövård > Miljökonsekvensbedömning MKB och SMB > Aktuella MKB-projekt.

Ett informations- och diskussionsmöte om projektets miljökonsekvensbedömningsprogram hölls 18.5.2010 kl. 17.00 på Bergö skola, Bredhällsvägen 61 C.

Projektet har en uppföljningsgrupp.

Utlåtanden om programmet har begärts av följande instanser: Kommunstyrelsen i Malax, miljövårdsmyndigheten/miljönämnden i Malax kommun, kommunstyrelsen i Korsnäs, miljövårdsmyndigheten/miljönämnden i Korsnäs kommun, Österbottens förbund – Pohjanmaan liitto, Österbottens museum, Fiskerigruppen vid Närings-, trafik- och miljöcentralen i Österbotten,

Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland/Social- och hälsovård, Malax kommun
 Västkustens miljöenhet, Finlands naturskyddsförbunds Österbotten distrikt r.f , EPV Alueverkko
 Oy, Malaxnejdens naturförening rf, Merenkurkun lintutieteellinen yhdistys ry, Forststyrelsen
 Österbottens Naturtjänster, Molpe Byaråd rf, Molpe bys skifteslag, Bergö Öråd rf, Bergö skifteslag,
 Svenska Österbottens jaktvårdsdistrikt, Österbottens fiskarförbund rf och Petalax och Nybybyars
 skifteslag,

3. SAMMANDRAG AV UTLÅTANDEN OCH ÅSIKTER

Sammanlagt 12 utlåtanden och 6 åsikter har lämnats in. Av åsikterna var 4 inlämnade av privatpersoner, en åsikt av ett aktiebolag och en av en ungdomsförening. Utlåtandena och åsikterna presenteras nedan i delvis förkortad form. I utlåtandena och åsikterna fästs uppmärksamhet i synnerhet på bristen av alternativ för kraftledningsrutten och det framförs krav på utredningar av dem. Förslag på olika sätt att minimera olägenheterna framförs och beaktande av olika verksamheter, såsom verksamheterna vid Molpe Strömmen och den nuvarande och planerade markanvändningen framhävs. Bland annat framförs utredning av de ekonomiska konsekvenserna och säkerhetsfrågorna i anslutning till projektet, såsom även olika preciseringar till de föreslagna utredningarna. Utredning av konsekvenserna med hänsyn även till vattenlagen påpekas. Det förutsätts att man tar hänsyn till att generalplanen för Korsnäs kommun ska ses över.

3.1. Utlåtanden

Kommunstyrelsen i Malax

Malax kommun konstaterar att bedömningsprogrammet i sin helhet ger ett gott intryck av att beakta de direkta och indirekta verkningar som projektet medför. Projekthelheten förverkligas i ett område som direkt tangerar viktiga kommundelar, byaområden samt områden som är viktiga för rekreation. Det är väsentligt för projektets framskridande att miljökonsekvensbedömningen genomförs på ett kvalitativt sätt, särskilt beaktande människors hälsa, levnadsförhållanden och trivsel samt inverkan på naturen.

En väsentlig aspekt som bör bedömas är säkerheten för verksamhet inom området och i närheten av det, omfattande säkerhet under byggnadsskedet, driftskedet och efter att verksamheten har avslutats. Säkerhetsbegreppet bör omfatta risker och störningar i verksamheten, säkerhet för boende i nära anslutning till, trafiksäkerhet och säkerhet i annan användning av området, exempelvis rekreation.

En mångsidig bedömning de tekniska, sociala, ekonomiska konsekvenserna och även inverkan på naturen på sikt som avslutande av verksamheten ger upphov till bör ingå, såsom även en redogörelse för ansvarsfrågorna i anslutning till de tekniska konstruktionerna och byggnaderna ifall att verksamheten avslutas på ett oförutsett sätt.

Inverkan på landskapet kommer att vara en av de mest betydande konsekvenserna. Eftersom vindkraftsparken, även i samverkan med andra parker, blir nya tekniska konstruktioner som syns på anstånd, kanske t.o.m. 20-30 kilometer under goda väderförhållanden, bör inverkan på den

nationellt värdefulla kulturmiljön och landskapet beaktas. Konsekvenserna för Bergö måste ägnas särskild uppmärksamhet.

En enkät till intressenter i området är synnerligen viktig och bör genomföras omsorgsfullt och på ett sätt som följer hög kvalitet.

Särskild uppmärksamhet bör fästas på kraftledningens inverkan i närliggande byområden Bergö, Molpe och Petalax och i synnerhet dessa byars framtida markanvändning.

Kommunstyrelsen anser att programmet beaktar samarbetet mellan kommunen, kontaktmyndigheten och den projektansvarige för att bedömningsprogrammet ska kunna samordnas med planläggningen.

Miljömyndigheten i Malax kommun (miljönämnden)

I miljökonsekvensbeskrivningen bör hänsyn tas till att man planerar att bygga två vindkraftverk om 2 MW vardera på Bredskärs norra udde. I bullerutredningarna för projektet bör även bullret från deras verksamhet beaktas. Även eventuell förekomst av infraljud (ljud med frekvens lägre än 20 Hz) och dess inverkan på människor och djur bör utredas.

Skugg- och reflexionseffekternas inverkan särskilt vid soluppgång och solnedgång bör beaktas.

Befintliga vägar bör utnyttjas så långt som möjligt och servicevägarna ska kunna användas av t.ex. skogsbrukare. Servicevägarna bör så långt som möjligt utgå från befintliga vägar.

Byggytan för vindkraftverken och kraftledningarna bör minimeras så långt som möjligt. Elkablar från vindkraftverken till elunderstationerna bör grävas ner i marken bredvid vägarna. Jordkabel bör användas på hela sträckan utom mellan holmarna där sjökabel används. Den projektansvarige bör utreda möjligheten att ha en gemensam kabel med vindkraftsparken på Bredskäret.

Muddringsarbetet i samband med färjfastets renovering och nedläggning av sjökabel bör göras så skonsamt som möjligt. Vattenarbeten bör undvikas under perioden 1.4 - 31.7. En särskilt noggrann naturinventering bör göras på projektområdets norra del där området i stranddelgeneralplanen för Bergö är betecknad MU-1. En naturinventering för hela vindparksområdet och kraftledningsområdet bör också göras.

Bergö Öråd r.f.

Bergö Öråd r.f. konstaterar följande.

Elledningen på Bergö bör vara en jordledning. Föreningen vill inte ha fler elledningar som stör fågellivet. En av svanarna i det par som i många år häckat vid färjfastet fick i år sätta livet till då den flög in i ledningen trots att den borde ha känt till området bra efter många års vistelse.

Föreningen hoppas att ledningen kan dras under vägbygget och ner till gamla färjväggen och att man på nytt undersöker möjligheterna att dra en sjökabel till Petalax. Avståndet är kortare, vilket betyder att kostnadsökningen hålls rimlig. En förstordad luftledning genom Molpe by skulle liksom på Bergö innebära ett orimligt stort ingrepp i naturen.

Genom planeringsområdet flyger varje morgon havsörnar för att äta utanför Kalvskär. I området har det funnits ett havsörnsbo åtminstone före de stora områdena har kalhuggits. Området används även för rekreation både av bybor av och besökare. Genom området går en vandringsled, vars rekreativvärde avsevärt försämras vid byggande av vindkraftsparken.

Det västra vindkraftverket längs Fiskehamnsvägen bör placeras så långt norrut som möjligt för att minska olägenheterna av buller och solreflexer för de fast bosatta och för villabor längs den södra stranden.

Överlag anser föreningen att planerna innebär permanenta ingrepp i bybornas livsmiljö samt avsevärt försämrar möjligheten till användning av egen mark. Enligt uppgift blir det omöjligt att bygga närmare än 500 meter från vindkraftverken. Nya havsnära bostadsområden eller enskilda byggplatser för barnens behov är då uteslutna. Med denna motivering bör Fortum inleda förhandlingar om ersättningar med alla markägare som berörs samt med Bergö Öråd r.f. om ersättningar till byn i form av bygdepeng enligt svensk modell.

Korsnäs kommun

Kommunstyrelsen i Korsnäs kommun omfattar tekniska nämndens utlåtande och konstaterar att det inte finns något annat att anmärka på projekialternativen i bedömningsprogrammet än att i fråga om kraftledningsalternativen är ALT B och ALT C de enda alternativ som kommunen kan godkänna. Dock bör även följande alternativ utredas:

ALT B: i övrigt som i ALT A, men på Bredskärtsavsnittet och fram till östra sidan av Strandvägen ersätts den öppna ledningen med en 110 kV:s jordkabel.

ALT C: i övrigt som i ALT A, men på Bredskärtsavsnittet och fram till östra sidan av Strandvägen ersätts den öppna ledningen med en 20 kV:s jordkabel. Följande motivering ges:

En öppen kraftledning skulle

- förfula landskapet, försämrade möjligheter till rekreation vid Molpe strömmen och det i sin tur ha negativ inverkan på turismen, simstranden, restaurangen, infopunkten över Kvarkens världs naturarv, paviljongen, småbåtshamnen och byrådets strandbastu.
- inverka negativt på ett attraktivt AT-område som kommer att utnyttjas som bostadsområde.
- inverka negativt, eftersom den är i nära anslutning till obebodda fritidstomter och eftersom ledningen är planerad mycket nära en bostadstomt intill Strandvägen.

Vidare anses att dragningen av ledningen som jordkabel på västra sidan av Bredskäret skulle vara ett bra alternativ med tanke på trafiksäkerheten längs Sjövägen.

Det skulle också vara bra om inte endast ett bolag har monopol på användningen av kraftledningen, eventuellt skulle den kunna höra till stamnätet.

Kommunstyrelsen omfattar också de utlåtanden som har framförts av Korsnäs kommuns tillsynsnämnd och Molpe Byråd r.f.

Korsnäs kommuns tillsynsnämnd

Nämnden föreslår följande tillägg till bedömningsprogrammet:

- ytterligare ett alternativ till dragningen av kraftledning bör utredas, ALT D; i övrigt enligt ALT A, men Bredskärsavsnittet ersätts med en 110 kV:s jordkabel på den västra sidan av Sjövägen ända till östra sidan av Strandvägen.

Detta alternativ skulle på ett bättre sätt förena det befintliga naturlandskapet jämfört med de andra alternativen, vilka ger ett mycket urbant och industrialiserat intryck. Sjövägen har beteckningen "cykelled" i den av landskapsfullmäktige godkända landskapsplanen. I ALT D skulle även cyklistens visuella intryck för upplevelse av landsbygden vara positivare jämfört med att cykla längs efter två kraftledningslinjer i bredd med varandra. Dessutom skulle detta alternativ bidra till bättre trafiksäkerhet genom ett bredare frisiktsområde även på den västra sidan av vägen och risken för viltolyckor skulle minska, eftersom bilföraren uppmärksammar viltet tidigare.

Kraftledningsalternativen och några frågor som bör klarläggas/står i strid med varandra:

- På sidan 14 under punkt 4.9 får man den uppfattningen att 110 kV:s luftledningen byggs ovanför 20 kV:s ledningen, eftersom det i texten sägs att denna "skall byggas i samma terrängkorridor som den befintliga 20 kV:s kraftledningen", likaså för alternativet med jordkabel. I kungörelsen sägs att den skall vara bredvid den befintliga 20 kV:s ledningen.
- På sidan 16, en typritning/skärning med de olika alternativen för ledningsdragningen, där även Sjövägen är inritad med befintlig kraftledning, skulle kunna göras så att folk lättare kan få en uppfattning om bredden på hela området.
- På sidan 23, bild 5.2 Kraftledningens alternativ... Beroende av alternativ anläggs en elstation endera i norra delen av Bredskäret (A) eller på fastlandet söderom Bredskäret (B).
- På följande sida 24, i ALT C sägs att elunderstationen byggs på den södra sidan av Bredskäret
- Fastlandet söderom Bredskäret och södra sidan av Bredskäret är två olika platser, enligt bild 5.2 är det väl nog tänkt att elunderstationen skall byggas på fastlandet söderom Bredskäret.

Molpe Byråd r.f.

Molpe Byråd är en förening som samlar Molpe bys föreningar och organisationer (8 st.). Byn äger också fastigheter längs Molpe Strömmen.

I sitt utlåtande fokuserar byrådet främst på kabelsträckningen från Bergö vindkraftspark till Petalax. Utlåtandet har behandlats på byrådets styrelsemöte. I utlåtandet konstateras bl.a. följande:

Bredskäret:

Enligt MKB-programmet är avsikten att se endast på en sträckning för kraftledningen och den sträcker sig genom hela Bredskär. Bredskär är till stora delar bebyggt med fritidsbostäder samt några fasta bostäder och den geografiska formen på Bredskäret är tidvis mycket smal och avlång. Därför bör man utreda en alternativ sträckning för kraftledningen, en sjökabel på östra eller västra sidan av Bredskäret. På Bredskäret pågår diskussioner om en ny vindkraftspark, MKB-programmet bör även beakta hur en eventuell kraftledning påverkar dessa planer.

På Bredskäret finns även gamla pälsfarmsområden, MKB-programmet bör beakta hur en kraftledning påverkar möjligheten att återuppta pälsfarmningen i området.

För Bredskäret finns även rättsverkande detaljplaner som bör beaktas i MKB-programmet.

Vid södra delen av Bredskär finns ett läger-/rekreationsområde som förvaltas av Korsnäs församling. Det bör utredas hur en kraftledning påverkar rekreationsområdet.

Placeringen av elunderstationen bör även utredas för andra områden än förslagen i MKB-programmet. Beskrivningen i alternativ C på sid 24 överensstämmer inte med bild 5.2 på sid 23 (enligt bilden finns elunderstationen på fastlandet och enligt texten på sid 24 ligger elunderstationen i södra ändan av Bredskäret). Det bör tydligt göras klart vilket alternativ som skall granskas. Eftersom området på fastlandet vid Molpe Strömmen är bebyggt bör ett alternativ sydöst om Strandvägen utredas.

Molpe by:

Enligt MKB-programmet är sträckningen densamma i samtliga alternativ. MKB-programmet bör även se på alternativa sträckningar. Enligt programmet är det enda alternativet som utreds efter Bredskäret en luftledning. Man bör utreda andra alternativ (jordkabel) åtminstone på den del som berör befintlig bebyggelse. Samtidigt bör man även vara medveten om att sträckningen på kraftledningen berör ett av Korsnäs kommuns och Molpe bys viktigaste rekreationsområden Molpe Strömmen (danspaviljong, simstrand, restaurang, sommartorg, båthamn, gästhamn m.m.).

Finns det ingen alternativ sträckning bör man utreda en jordkabel på den del av kraftledningen som kommer att ligga nordväst om Strandvägen, eftersom detta är byns tillväxtriktning. Placering av elunderstationen kunde med fördel utredas för området sydost om Strandvägen eller i närheten av Strandvägen.

Korsnäs kommun har beslutat att revidera delgeneralplanen för Molpe by. Revideringen startar under 2010 och beräknas vara klar till sommaren 2011. Det slutliga revideringsområdet är ännu inte fastställt, eftersom revideringen inte har startat. Upphandlingen av revideringen pågår. MKB-programmet bör även beakta att den rättsverkande planen skall ändras och i mån av möjlighet beakta ändringarna. I praktiken kan man tänka sig att bostadsområdena kommer att utvidgas på

området. Det kan även bli ändringar i rekreationsområdet vid Molpe Strömmen. Det är inte heller uteslutet att planområdet eventuellt utökas.

Övrigt att beakta:

Molpe Byråd r.f. håller på med att uppdatera byplanen för Molpe by. Planen saknar rättsverkan, men beskriver hur byn avser att utvecklas de närmaste åren. Avsikten är att planen ska bli färdig under år 2010. I MKB-programmet bör även denna plan nämnas samt även utvärderas hur en kraftledning genom Molpe by påverkar byns egna framtidsplaner och hur olika sträckningar påverkar Molpe bys planer.

Allmänt om programmet:

Molpe Byråd r.f. anser att MKB-programmet i övrigt tar fasta på flera av de viktigaste konsekvenserna.

Molpe bys skifteslags samfälligheter

Molpe by har ständigt växt mot det planerade området för linjesträckningen. Bredskäret och Molpe strömbro är ett rekreationsområde. Med beaktande av detta anser stämman att kablarna skall grävas ner och att en luftledning enbart kan vara ett alternativ öster om Strandvägen. Om kraftledningen byggs som luftledning från Strandvägens västra sida till Bredskärs norra del, förbehåller sig samfälligheten rätten att överklaga verkställande av beslutet.

Österbottens förbund- Pohjanmaan liitto

Österbottens förbund anser att av bedömningsprogrammet huvudsakligen framgår det som enligt MKB-förordningen måste framföras i ett bedömningsprogram. Förbundet framför några preciserande eller kompletterande aspekter som hör samman med landskapsplanen och bedömningen av landskaps- och bullerkonsekvenserna.

Landskapsplanen:

Projektet är förlagt till ett område som i landskapsplanen är reserverat för vindkraft, dvs. projektet överensstämmer med landskapsplanen. Landskapsplanen har godkänts av landskapsfullmäktige 29.8.2008 och är nu hos miljöministeriet för fastställelse.

Österbottens förbund har startat Etapplan 2, som behandlar förnybara energikällor och i synnerhet vindkraft. Planen för deltagande och bedömning har varit framlagd för påseende i oktober-november 2009. Som bäst utarbetas en utredning om de förnybara energikällorna och var de finns i Österbotten. Utredningen kommer att vara en utgångspunkt för Etapplan 2, vars utkast uppskattas komma ut i början av år 2011. Etapplanen kommer att uppdatera landskapsplanens vindkraftsområden, som är två på fastlandet och två ut till havs i landskapsplanen som är under arbete.

I bedömningsprogrammet har landskapsplanen tolkats och till övriga delar beskrivits på rätt sätt, men slutet av det andra stycket bör preciseras och få följande utformning: I landskapsplanen har området för Bergö by betecknats med en områdesreservation at-2 för havsnära by. Byn skärgårdsbebyggelse ligger på ett område som har betecknats som ett nationellt värdefullt område med tanke på kulturmiljö eller landskap som ska vårdas, såsom även Molpe fiskeby och Petalax kyrknejd. Beskrivningen måste utvidgas så att den även gäller kraftledningens omgivning. Av bedömningsprogrammet framgår att kraftledningen på Bredskär var enligt sjökabelalternativet i förplaneringsskedet. I bedömningen har detta alternativ förkastats, men för Bredskärets södra spets har kraftledningen till elunderstationen i Petalax endast haft ett alternativ i bedömningsprogrammet, enligt vilket kraftledningen i slutändan går genom ett kulturlandskapsområde av riksintresse.

I bild 6.5 Utdrag ur landskapsplanen i bedömningsprogrammet bör skissen över projektområdet och kraftledningen tas bort, eftersom landskapsplanskartan är en officiell handling. Projektområdet och kraftledningen kan visas på en annan karta där man i bildbeskrivningen tydligt och klart framför att projektområdet och kraftledningen har ritats ovanpå plankartan.

Meningen i punkt 6.3.1 "I regionplanen finns inga områden utmärkta inom området för vindkraftverket" bör preciseras och skrivas "Vindkraften behandlas inte i regionplanen".

Bullerkonsekvenser:

Bullerkonsekvenserna har presenterats för det sydvästra granskningsområdet på Bergö. Enligt preliminära uppskattningar kommer bullret huvudsakligen att sprida sig som mest på ca 1,5 km:s avstånd från varje vindkraftverk. Förbundet föreslår att granskningsområdet utvidgas till åtminstone två kilometer, eftersom den det blåser mest från sydväst och mot bosättningen i byn. Bild 6.14 bör kompletteras med avstånden 1500 meter och 2000 meter, varvid man grovt kan uppskatta hur mycket bebyggelse som påverkas och på vilket avstånd den ligger från bullerområdet.

I punkt 8.2.1.2 Utgångsdata och metoder framförs att det har gjorts en preliminär bullermodellering över projektområdet. Förbundet anser att bullermodellerna borde ha presenterats redan i bedömningsprogrammet.

Konsekvenser för landskapet:

Enligt programmet sträcker sig granskningen av konsekvenserna för landskapet så långt som man kan se. Detta betyder en radie på ca 20-30 kilometer, dvs. enligt bild 7.2 skulle kraftverken kunna observeras bl.a. från de södra delarna av Replot, Vasa stads stränder, Malax centrum och Petalax samt Korsnäs centrum och Harrström. Förbundet anser det viktigt att bedömningen granskar konsekvenserna för landskapet i synnerhet för de värdefulla kulturlandskapsområdena av riksintresse (bybosättningen i Bergö, Korsnäs, Harrström, Petalax kulturlandskap, Malax kulturlandskap och Söderfjärden) samt UNESCOs världsarvsobjekt.

Redan i bedömningsprogrammet skulle det ha varit bra att lägga fram visualiseringar. T.ex. bild 6.15 Vy över Bergö by skulle ha kunnat framställas som visualisering (om utsikten är i riktning mot vindkraftverken). I bedömningen av konsekvenserna för landskapet bör man även granska

kraftledningen och de sammantagna konsekvenserna av projektet tillsammans med närmaste övriga befintliga vindkraftverk.

Till slut:

Vindkraftsprojektet på Bergö överensstämmer med landskapsplanen och verkställer den. Förbundet anser att bedömningens alternativ är tillräckliga, men fäster uppmärksamhet vid att det inte finns några alternativ för kraftledningen mellan Bredskärets södra del och transformatorstationen i Petalax. Det framgår heller inga förkastade alternativ av punkten Alternativ som har uteslutits från bedömningen.

Förbundet anser att bedömningsprogrammet är tydligt och att det ger en god insikt i projektet och hur den egentliga miljökonsekvensbedömningen ska genomföras. Bedömningen är på ett tydligt sätt indelad i tre delar: Konsekvenser för den fysiska miljön, Konsekvenser för den levande miljön och Konsekvenser för den sociala och socioekonomiska miljön.

Österbottens museum

Österbottens förbund konstaterar att bedömningsprogrammet tillräckligt väl har beaktat det material över kulturmiljöer som behövs till grund för bedömningsarbetet både i fråga om den arkeologiska miljön och den bebyggda kulturmiljön.

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Österbotten, fiskerigruppen

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Österbotten konstaterar att vindkraftsparken i sin helhet kommer att byggas på torra land.

I närheten av planeringsområdet finns dock Kalvskärs träsk, vilket mynnar ut i Bredhällsfladan via en liten bäck/dike som rinner genom planeringsområdet. Fiskerigruppen anser att betydelsen av Kalvskärsträsket och dess mynningsdike som eventuell förökningsplats för fisk bör utredas inom ramen för programmet. Fiskens vandringsmöjlighet i synnerhet vid vårflödet bör säkerställas genom planering och verkställande av planerna.

Sjökabeln som läggs ner i sundet mellan Bergö och Bredskäret kommer att medföra skada för fisket. Olägenheterna kan delas in i olägenheter under pågående arbete och bestående olägenheter som gäller fiskebegränsningar i närheten av kabeln.

Konsekvenserna som uppstår när kabeln läggs ner och under pågående bygge bör utredas noggrannare än vad man har angett i MKB-programmet på sida 17 och 64-65. I programmet har man endast tagit hänsyn till vattenkvaliteten och inte alls beaktat fiskarna och fisket. Utöver ökad grumlighet medför arbetet även buller och andra störningar som kan påverka fiskarnas beteende samt fisket. Även i kapitlet 8.3.2 "Konsekvenser för övrig fauna" har påverkningarna på fiskbestånden lämnats bort.

På grund av att det redan har lagts ner en sjökabel inom samma område som den nu planerade kabeln, kommer de bestående konsekvenserna för fisket att bli små. I programmet bör man dock ta hänsyn till alla möjliga konsekvenser samt eventuella skador och förluster samt eventuella ersättningar enligt 11 kapitlet 3 § 1 momentet punkt 1), 8 § 1 momentet och 9 § i vattenlagen. Kabeln bör sänkas ner så och vara av sådan typ att den medför minsta möjliga effekter på fisket. Även sjökabelns eventuella verkningar på fiskarnas vandringar (elfältet) bör tas upp i programmet.

Forststyrelsen Österbottens naturtjänster

Forststyrelsen konstaterar bl.a. att Bergö vindkraftspark har planerats i ett område som har reserverats för vindkraft i landskapsplanen. Området för vindkraftsproduktion som finns med i landskapsplanen baserar sig på en utredning som har utarbetats i ett samprojekt mellan miljöministeriet och bl.a. Österbottens förbund. (Finlands miljö 666: Områden i Kvarken och Bottenviken som lämpar sig för vindkraftsproduktion). I utredningen konstateras att det med viss reservation kan byggas en vindpark med 5-8 vindkraftverk på 3-5 MW vardera.

Dessutom konstateras att i en eventuell fortsatt planering måste särskild uppmärksamhet fästas på konsekvenserna för landskapet, fritidsbosättningen och fågelbeståndet.

Forststyrelsen anser att Bergö vindkraftsprojekt följer Österbottens landskapsplan och stöder den fortsatta planeringen av projektet.

Världsarvsområdet Kvarkens skärgård:

År 2006 godkändes Kvarkens skärgård på världsarvslistan tillsammans med Höga Kusten. Världsarvsstatus grundar sig på områdets geologiska värden och i beslutet (30COM/8B.27) av Unescos världsarvskommitté nämns bl.a. landskapet som har utformats av landhöjningen, vilket består av områdets 5600 holmar och det omgivande havsområdet samt moränformationerna. Således kan projekt som hotar landskapet i Kvarkens skärgård även vara ett hot mot världsarvsområdets enhetlighet.

Forststyrelsen anser att Bergö vindkraftsprojekt inte hotar världsarvsområdets världsomspännande värden (landhöjningsfenomenet och moränformationerna) och projektets konsekvenser för världsarvslandskapets enhetlighet är troligen mycket små.

Kapitel 6.15 Skyddsområden:

I kapitlet sägs att det inte finns skyddsområden på Bergö. Denna information är fel. Staten förvaltar fastighet 475-405-31-3, som ligger i den norra delen av Bergö. Fastigheten har skaffats till staten för naturskyddsändamål.

Kapitel 8.3.1 Konsekvenser för fågelbeståndet

Havsörn: I närheten av projektområdet finns boträd för havsörn. Enligt uppgifter har de inte varit i aktivt bruk under den senaste tiden. Men detta tyder på att projektområdet inklusive närområdet sannolikt är ett viktigt kärnområde för havsörn, varför det är viktigt att noggrant utreda i terrängen om havsörnen eventuellt har hittat nya boträd i projektområdet eller dess närhet.

Utredning om häckningsfåglar: I texten konstateras att fjällvråkens flyttsträck har flyttats mera i riktning mot Replot. Det förblir oklart om detta betyder att Bergö vindparksområde ligger utanför fjällvråkens flyttsträck. I texten nämns inte hur projektägaren har för avsikt att utföra utredningarna om flyttfåglarna.

Kapitel 8.3.2 Konsekvenser för övrig fauna

Fladdermus: Av texten framgår inte hur högt detektorerna placeras och inte heller på vilken höjd fladdermössens eventuella flyttsträck utreds.

Övrig fauna: I texten sägs inte om man har för avsikt att utreda åkergrodans (*Rana arvalis*, art enligt bilaga IV i habitatdirektivet) förekomst i området. I projektområdet kan det finnas lämpliga platser för artens förökning. Det skulle vara viktigt att utreda om arten förekommer och förökar sig i området.

Kapitel 8.4.3 Konsekvenser för landskapet

I samband med landskapsanalysen skulle det vara bra att utreda projektets eventuella konsekvenser för världsarvsområdets visuella enhetlighet. Konkret betyder detta en utredning av var, hur och i vilken omfattning byggandet av vindkraftsparken kan påverka världsarvslandskapet. Fortsstyrelsen ger gärna mer information om hur världsarvsområdet beaktas i planering (skyddsbiolog Lena Wargen, specialplanerare Susanna Ollqvist).

Havsörnsarbetsgruppen/WWF Finland, regionarbetsgruppen i Kvarken

Arbetsgruppen ger följande utlåtande om programmet för bedömning av konsekvenserna av Bergö vindkraftspark:

- arbetsgruppen ger endast utlåtande om programmets delar som gäller havsörnen
- i bedömningsprogrammet (punkt 6.13 Fågelbestånd, s. 48) konstateras helt korrekt att "Den mest beaktansvärda häckande arten i Kvarkens skärgård och på kusten, även i Bergö skärgård, är havsörnen (*Haliaeetus albicilla*). På det egentliga projektområdet eller i dess närområde, där fågelbeståndet kartläggs under terrängsäsongen, finns veterligen inga bebodda bon."

Enligt havsörnsgruppens observationer ringmärktes tre ungar sommaren 2005 i havsörnsboet som ligger på den västra sidan av projektområdets södra ända, mindre än 100 meter från projektområdets gräns (KKJ yk 6996495- 3204043). Efter detta var boet oanvänt och föll småningom till marken.

Våren 2010 byggde havsörnen ett nytt bo i samma träd. Havsörnarna har som känt för vana att använda samma boplatser och samma boträd på nytt efter många år t.o.m. årtionden.

Ville Vasko som kartlägger fladdermus i projektområdet (Egentliga Finlands havsörnsgrupp) skickade e-post 13.5.2010, i vilken han konstaterar följande: "Boet finns i en tall mitt i den avverkade öppningen och syns bra till vägen, eller åtminstone är det någon sorts rishög i trädet. Två gamla vitstjärtade örnar satt i de närliggande träden. De flög upp och började uppges varningsljud när vi vandrade längs vägen."

Observationen visar att havsörnarna har byggt ett bo i samma tall (där det var 3 ungar år 2005) och att man kan tolka att häckningen var igång på grund av moderörnarna som gav ifrån sig varningsljud. Jörgen Dalin som är medlem i Kvarkegruppen (Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten, Vasa) besökte platsen och konstaterade att häckningen har misslyckats uppenbarligen på grund av eventuell störning i ruvningsskedet.

WWF:s havsörnsarbetsgrupp har nyligen utarbetat "Anvisningar för hur havsörnen bör beaktas vid planering av vindkraftverk", WWF Finland 2010.

Enligt anvisningarna bör man undvika att bygga vindkraftverk närmare än 2 km från havsörnens bo. Alla fem vindkraftverk i projektområdet ligger innanför två kilometers radie från boet. Därför och med beaktande av övriga skyddsaspekter för havsörnen anser havsörnsarbetsgruppen att projektområdet bör förläggas på en bättre plats med tanke på havsörnarna.

3.2. Åsikter

Åsikt 1

Åsiktsframföraren äger en lägenhet i Molpe by. I norr gränsar lägenheten till den befintliga kraftledningen där även kommunalt avlopp byggdes för några år sedan. På fastigheten utvidgas för närvarande garagebyggnaden mot norr. Byggnaderna på fastigheten värms upp med jordvärme och en 400 meter lång plastslang (40 mm:s vattenledningsrör) finns nergrävd på lägenhetens norra del fram till rån och kraftledningen.

Den nya kraftledningen bör därför byggas på den norra sidan av avloppsledningen för att inte skada jordvärmerören, vilket bör beaktas i samband med planeringen. Marken tillhör Molpe samfälligheter. Skribenten önskar också att kraftledningen byggs som jordkabel för att inte förstöra den fina båthusmiljön vid Finnhamnsviken och rekreationsområdet vid Molpeströmmen.

Det finns flera andra egnahemshus som kommer mycket nära ledningen. Även dessa kommer att påverkas negativt ifall det blir en bred ledningsgata intill den befintliga kraftledningen.

Åsikt 2

Åsiktsframföraren äger en fastighet på Bredskäret och framför följande:

Allmänt:

Stora vindkraftverk bör inte planeras och placeras i småskaliga och känsliga kustområden. På felaktiga grunder vald etableringsplats kan leda till fortlöpande konflikter och besvär efter att anläggningarna har tagits i bruk om det visar sig att de negativa effekterna har underskattats i miljöutredningen. Detta kan leda till att anläggningarna inte kan användas i full utsträckning eller som i vissa fall att vindkraftverken måste monteras ned.

En etablering enbart på basis av goda vindförhållanden leder alltså inte automatiskt till det lönsammaste och totalt sett bästa alternativet. Vindkraftsetableringar i Österbottens kustregioner ändrar vyerna både väsentligt och bestående, vilket även bör "prissättas".

Kraftledningen på Bredskäret:

I landskapsplanen som har skickats till miljöministeriet för fastställelse är Bredskäret "Område med turistattraktioner/Utvecklingsområde för turism och rekreation".

Ägarna till fritidsbostäderna, Korsnäs kommun och Molpe by vill värna om den rena miljön och den unika skärgården. På Bredskäret finns såväl strövområden som tätbebyggda fritidsbostadsområden. Antalet fritidshus runt hela det relativt smala skäret uppgår till flera hundra. Fritidsbostäderna ändras allt mer till bostäder för åretruntboende. Till stugorna på Bredskäret är avståndet kort. Här finns vattenledning, el, trådlöst bredband, postutdelning och annan service som gör det attraktivt att bo året om vid en havsstrand där naturen gör sig påmind varje minut.

Skribentens fasta uppfattning är att den planerade ledningen på Bredskäret bör byggas som jordkabel.

Kraftledningens kostnadsaspekter får i ingen händelse väga tyngre än miljöaspekterna. Att bygga kraftledningen som jordkabel torde inte heller höja de totala kostnaderna för projektet i någon större utsträckning.

Ett lokalt telefonbolag har för ett antal år sedan byggt och bekostat en fiberkabel som jordkabel på Bredskäret för tele- och TV-förbindelserna till Bergö. Detta bevisar att kostnaderna för jordkabel inte kan utgöra något oöverstigligt hinder för ett stort kraftverksbolag.

En ny luftledning kan fordra ett område på 40 hektar. Om en luftledning byggs bredvid den befintliga kan ledningarnas områdesbehov bli närmare 100 meter invid Sjävägen.

I landskapsplanen är området på östra sidan av Sjävägen utmärkt som cykelled. Cykelleden bör så fort som möjligt byggas, eftersom den skulle förbättra trafiksäkerheten och ytterligare förstärka Bredskäret som ett område för turism och rekreation.

I vindkraftprojektet bör man också beakta hur åtgärderna inverkar på fågel- och djurliv. Strax väst/sydväst om Bredskäret på världsarvsområdet finns ett naturskyddsområde som i landskapsplanen har beteckningen "Naturskyddsområde som tillhör eller föreslagits höra till skyddsprogrammet för fågelvatten".

På Bredskäret har bl.a. havsörnarna flera bon även i år. Konsekvenserna för fågelbeståndet bör noggrant utredas i bedömningsprogrammet med beaktande av WWF Finlands "Anvisningar för hur havsörnarna bör beaktas vid planering av vindkraftverk" år 2010.

Med hänvisning till det ovan anförda konstaterar åsiktsframföraren att den planerade kraftledningen på Bredskäret byggs som jordkabel enligt ALT B, vilket också betyder att elunderstationen byggs på den norra delen av Bredskäret.

Åsikt 3

Åsiktsframföraren kräver följande utredningar.

De ekonomiska konsekvenserna för åtminstone följande aktörer bör noggrant utredas:

- 1) Markägare som har gjort kontrakt med Fortum Power and Heat Oy
- 2) Markägare vars marker ligger inom det s.k. vindupptagningsområdet och vars markers användningsmöjligheter kraftigt begränsas (för t.ex. möjligheten att livnära sig på vindbruk och turism), men saknar avtal med Fortum Power and Heat Oy.
- 3) Markägare och sommarstugeägare utanför vindupptagningsområdet, men vars fastigheters värde eventuellt sjunker i och med vindkraftsetableringen.
- 4) Bergö by
- 5) Malax kommun

De ekonomiska utredningarna bör göras på ett sådant sätt att beslutsfattarna enkelt kan jämföra de ekonomiska konsekvenserna för de olika aktörerna i följande scenarion:

- a) Ingen vindkraftspark byggs
- b) Fortum Power and Heat Oy får bygga vindkraftsparken
- c) Marken upplåts till ett annat företag som tillämpar minst SLC:s (Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund) avtalsmodell för markägarna.

En motsvarande separat bedömning av högspänningsledningen bör göras. Man bör kunna bedöma om projektet som helhet gynnar lokalsamhället.

Åsikt 4

Åsiktsframföraren framför följande:

1) I bedömningsprogrammet har man inte för avsikt att tillräckligt utreda de risker som fallande is och snö från vindkraftverken och deras rotorers orsakar för människor som går på vägen och i terrängen. I fråga om detta konstateras i programmet enbart ett tidvis behov av att stänga av passagen, men det framförs inga övriga åtgärder för att undvika fara eller skada. Dessa aspekter bör beaktas bättre bl.a. vid bedömning av konsekvenserna för trafik och människor. I programmet bör det nämnas att det utreds hur man runt vindkraftverken och deras närhet hindrar vistelse och så att i synnerhet människan inte utsätts för fara. Då måste man beakta och utreda bl.a. om kraftverken uppfyller EU:s maskindirektiv (98/37/EC ja 2006/42/EC) samt de krav som nationella lagar och bestämmelser ställer upp för säkerhet, hälsa och miljö. Då är det fråga om säkerhetsstängsel som bestämmelserna fordrar runt kraftverken och deras följder för vistelse i området.

2) I programmet bör man även utreda på vilket sätt de alternativa metoderna för byggande av torn, såsom fackverkskonstruktion, har beaktats i bedömningen av projekialternativen i syfte att minska landskaps- och bullerolägenheterna.

3) När det gäller kraftledningen genom Bredskäret bör man utnyttja invånarnas observationer och kunskaper om häckande fåglar på ön (havsörn, trana, svan m.m.) samt veterligen häckande flygekorrar. Då bör jordkabelns fördelar jämfört med luftledning utredas särskilt noggrant.

Åsikt 5

Åsiktsframföraren representerar ett aktiebolag som upprätthåller en restaurang och vars mål är att utveckla byn. Bolaget anser att det är viktigt att sköta och vårda området kring restaurangen på bästa sätt.

Styrelsen för bolaget har diskuterat den planerade kraftledningsrutten via Bredskäret och motsätter sig en luftledning från Bredskärets norra del via Molpe by. Den breda luftledningen förfular hela området kring restaurangen, dvs. badstranden, danspaviljongen, strandbastun m.m. Området besöks årligen av många turister. Hela Bredskäret skulle förfulas. Därför är en jordkabel det enda alternativet på hela sträckan från norra Bredskäret till södra sidan av Strandvägen där elunderstationen bör anläggas. Bolaget anser att en eventuell dragning av kraftledningen från ungefär mitten av Bredskäret österut till stationen i Petalax bör undersökas.

Åsikt 6 Molpe Ungdomsförening Enigheten r.f.

Föreningen ger följande utlåtande.

Föreningen är en mycket aktiv aktör i Korsnäs kommun. Föreningens paviljong vid Molpe Strömmen används numera året runt för dansverksamhet, bröllop, kurser, privata fester m.m.

Utlåtandet fokuserar främst på kabelsträckningen från Bergö vindkraftspark till Petalax. Utlåtandet har behandlats på Molpe Uf:s styrelsemöte 4.6.2010.

Bredskäret:

I fråga om Bredskär framför föreningen samma synpunkter som Molpe Byråd r.f. bland annat om undersökning av alternativa rutter för kraftledningen, beaktande av en eventuell ny vindkraftspark, pälsfarmer, beaktande av gällande detaljplaner och elunderstationen. Dessutom påpekas att på Bredskärets södra del finns ungdomsföreningens område med danspaviljongen och serveringshuset. En alternativ kabelsträckning bör utredas för att minimera inverkan på såväl Molpe Uf:s områden som på simstranden och restaurangen som finns på andra sidan av Molpe Strömmen.

Molpe by:

I fråga om byn framför föreningen samma synpunkter som Molpe Byråd r.f.

Övrigt att beakta:

Föreningen konstaterar att verksamheten vid Molpe paviljong och Molpe Strömmen växer för varje år och önskar att detta beaktas i utredningen. Paviljongen har vuxit från att vara en spartansk sommarpaviljong till ett väletablerat nöjescentrum i nejden året runt.

4. KONTAKTMYNDIGHETENS UTLÅTANDE

Allmänt

I fråga om MKB-tidtabellen för projektet kan man konstatera att den i bedömningsprogrammet är ganska optimistisk, men bra som mål. Man försöker till vissa delar förena MKB-förfarandet med uppgörande av planen, men man måste naturligtvis ta hänsyn till att utredningarna som görs i samband med bedömningen även kommer planläggningen maximalt tillhanda. Tidtabellerna för eventuella miljötillstånd och tillstånd enligt vattenlagen kan påverka projektets egentliga genomföringstidtabell, som även efter MKB-förfarandet vanligen påverkas av flera andra faktorer.

Sammandrag

Sammandraget är tydligt. Några korrigeringar eller preciseringar skulle dock vara på sin plats. I avsnittet som gäller planläggningen bör även t.ex. generalplanssituationen ha konstaterats. Även omgivningen runt Petalax kyrka är en betydande kulturmiljö som kraftledningen från projektområdet sträcker sig till. Dessa aspekter bör rättas till i bedömningsbeskrivningen.

Projektbeskrivning

Projektbeskrivningen är tillräcklig och man får en bra uppfattning om projektet. Vissa åsikter anser att några uttryck är lite otydliga. Dessa kan preciseras i det följande skedet. Det egentliga området för vindkraftsparken är tämligen begränsat och gränserna kommer sannolikt inte att ändras i någon större utsträckning bl.a. eftersom avsikten är att de ska följa landskapsplanen. När det gäller

placeringen av vindkraftverken finns det inget utrymme för större förändringar. I detta fall skulle det ha varit bra att presentera visualiseringar av den planerade vindkraftsparken redan i programskedet i syfte att tydliggöra projektbeskrivningen.

Allmän beskrivning av miljöns nuvarande tillstånd

Beskrivningen av det nuvarande tillståndet i miljön är lämplig för programskedet och de väsentligaste grundaspekterna kommer fram. Beskrivningen av den nuvarande situationen längs kraftledningssträckningen på fastlandssidan bör dock kompletteras i bedömningsbeskrivningen. Beskrivningen av den nuvarande situationen som ges i bedömningsprogrammet preciseras även vanligen på detta sätt, men uppmärksamhet bör fästas på att aspekterna i anslutning till projekthelheten blir beskrivna i båda på ett jämförbart sätt med avsikt på hela projekthelheten.

Behandling av alternativ

Som metod för jämförelse av alternativen tillämpas en s.k. specificerande metod som framhäver beslutsfattande som utgår från olika värdegrunder. De bedömda konsekvenserna och skillnaderna mellan dem samlas i en tabell för att underlätta inbördes jämförelse av alternativen. Med metoden kan man ta ställning till, men inte avgöra vilket alternativ som är bäst. Det slutliga beslutet om vilket alternativ som väljs fattas av beslutsfattarna i projektet/projektägaren som beslutar om projektet är ekonomiskt lönsamt att genomföra med de ramvillkor som i olika processer i anslutning till projektet har visat sig vara möjliga. Syftet med MKB-förfarandet är att för beslutsfattarna samla in tillräcklig information av hög kvalitet om projektets miljökonsekvenser och sprida ut informationen och möjligheterna till deltagande till alla berörda i god tid innan beslut fattas.

I utlåtandena och åsikterna som lämnats in under tiden som programmet varit framlagt till påseende framförs att ytterligare alternativ undersöks i synnerhet i fråga om elöverföringen.

Jordkabel föredras i byar och bebyggda områden på Bergö, Bredskäret och i Molpe. Utredning av sjökabel som alternativ framförs också.

Kontaktmyndigheten framför att sjökabelfrågan behandlas mera omfattande i bedömningsbeskrivningen. Det skulle dock vara mest ändamålsenligt att slutligen undersöka behovet av sjökabelförbindelser som en mera omfattande helhet på regionnivå, t.ex. i landskapsplanläggningen, i fråga om hela kusten eller åtminstone i större helheter, samt att samtidigt göra alla behöriga miljöutredningar och andra utredningar, såsom ekonomiska utredningar, på en gång.

Jordkabel/luftledningsalternativen behandlas i enlighet med programmet på Bredskärsavsnittet. Kontaktmyndigheten framför att jordkabel även bör undersökas som alternativ i byarna. Byarna finns även med i landskapsplanen som värdefulla skyddsvärda områden med avsikt på kulturmiljön och landskapet.

Som tilläggsalternativ föreslås i fråga om Bredskäret på Korsnäs kommuns sida att man tar med ett alternativ där jordkabeln går via den västra sidan av Bredskäret av trafiksäkerhetsorsaker. Kontaktmyndigheten föreslår att detta tas med bland underalternativen.

På fastlandet finnas inga andra alternativ för elöverföringen än en luftledning. Kontaktmyndigheten föreslår att det undersöks ett eller flera andra alternativ, bl.a. på grund av att sträckningen delvis går genom värdefulla områden med avsikt på kulturmiljön.

Konsekvenserna och utredningen av dem

Konsekvenser för landskapet

Vindkraftverkens läge i landskapsstrukturen påverkar indirekt den levande miljön, bl.a. växtligheten. Fundamentet för det enskilda vindkraftverket och servicevägnätet påverkar lokalt terrängens fuktförhållanden beroende på om kraftverket placeras i en dal, sluttning eller på ett bergskrön. I bedömningen skulle det vara bra att beskriva dessa aspekter i samband med landskapsutredningen.

Gentemot påståendet på sida 69 i bedömningsprogrammet " Man ska komma ihåg att landskapseffekterna alltid utgörs är en subjektiv upplevelse som påverkas av observatörens inställning till omgivningen och vindkraftverken." kan man förhålla sig kritisk till, åtminstone är det otydligt. I vilket fall som helst kan konsekvenserna för landskapet granskas med olika sakliga metoder, såsom även övriga konsekvenser. Människans observationer och upplevelser påverkas sannolikt också av exempelvis mänsklighetens biologiska historia och annat som undersökts i olika sammanhang, och inte bara av den enskilda individens attityd.

Konsekvenserna för landskapet bör utredas på ett större områdena än området som framförs i programmet. Kontaktmyndigheten anför att bland konsekvenserna för landskapet granskas på grund av Bergös läge även fjärrlandskapet, dvs. åtminstone på 20 km:s avstånd i olika riktningar, även sett från Replot, Vasa, Petalax/Korsnäs och Harrström. Bedömningen av konsekvenserna för landskapet bör riktas i synnerhet till områdena som är värdefulla med avsikt på kulturmiljön och för världsarvsområdets enhetlighet.

Konsekvenserna för människans levnadsförhållanden och trivsel

Det har konstaterats att det uppstår buller under pågående bygge, men utredningsområdet för bullret har inte fastställts och det framgår inte heller tydligt på vilket sätt bullret under pågående bygge ska granskas och beskrivas; kommer man att göra upp modeller eller visar man det på kartan. Konsekvensområdet skiljer sig sannolikt från vindkraftsparkens område för bullerkonsekvenser. Dessa aspekter bör preciseras i beskrivningsskedet.

Beroende på resultaten från bedömningen av bullerkonsekvenserna bör särskild uppmärksamhet fästas på metoderna för att minska skadlig påverkan både under pågående bygge och under drift. Detsamma gäller även eventuella ljus- och skuggeffekter.

Konsekvenser för uppkomsten av avfall

Projektets förhållande till den regionala och riksomfattande avfallsplanen har inte presenterats. Det är viktigt att det framförs en beskrivning om uppkomsten av avfall och hantering av området och konstruktionerna under pågående bygge och drift och efter, dvs. en tydlig beskrivning av livscykeln bör finnas med i bedömningsbeskrivningen. Enligt bedömningsprogrammet kommer konsekvenserna efter drift att behandlas.

Byggande av väg i samband med denna vindkraftspark är sannolikt ett relativt litet projekt och därför är det troligen inte nödvändigt att göra upp en skild plan för återvinning av marksubstanserna, vilket vanligen krävs för stora vägprojekt. Hur mycket jordmassor som flyttas i samband med fundamenten bör dock beskrivas och även vart de eventuellt kommer att deponeras.

Konsekvenser för naturen

Naturförhållandena i projektområdet har beskrivits på ett åskådligt sätt. Väsentliga aspekter har lyfts fram och beskrivningen i programskedet är tillräcklig.

Gränserna för verkningsområdet i förhållande till naturaspekterna har i huvudsak motiverats. Kontaktmyndigheten föreslår dock till vissa delar ändringar av gränserna för utredningar av fågelbeståndet. I fråga om konsekvenserna för fågelbeståndet, i synnerhet flyttfåglarna och arterna i de närliggande Natura 2000-områdena, bör man beakta de gemensamma konsekvenserna med vindkraftverken som har planerats i närområdena.

WWF Finland har nyligen gjort en anvisning " Anvisningar för hur havsörnarna bör beaktas vid planering av vindkraftverk". I anvisningen rekommenderas att havsörnarnas boplatser kartläggs på 10 km:s radie från vindkraftsparken, såsom även havsörnarnas viktiga jaktmarker (fågelsjöar, grunda havsvikar, fågelskår och myrar med vattengölar), vår- och höstflyttningssträckens korridorer och landtungor samt områden där det vid rådande vindförhållanden förekommer stigande luftströmmar som havsörnarna utnyttjar.

WWF:s anvisning är naturligtvis inte bindande, eftersom det handlar om en förening, utan kan ses som ett expertutlåtande. Kontaktmyndigheten sammanfaller med att ovan nämnda aspekter bör utredas på 10 km:s radie i stället för två kilometer som framförs i bedömningsprogrammet.

Frågorna som utreds i bedömningen av konsekvenserna för naturen och metoderna som tillämpas är även huvudsakligen tillräckliga och metoderna behöriga. I samband med övriga fältarbeten bör man dock bedöma om det kan förekomma andra hotade arter eller arter enligt bilaga IV a i habitatdirektivet i verkningsområdet samt vid behov göra noggrannare inventeringar. Sannolikheten för detta eller motiveringar till osannolikheten bör i rimlig mån motiveras i bedömningsbeskrivningen för att det även för icke sakkunniga ska vara förståeligt varför endast vissa arter inventeras noggrannare.

Konsekvensbedömning som riktar sig till växtligheten och skyddsområdena har planerats på behörigt sätt. De sakkunniga på Forststyrelsen bör höras angående hur konsekvenserna för världsarvsområdets integritet bäst kan bedömas.

Nyligen har det blivit känt att havsörnen har börjat häcka i omedelbar närhet av vindkraftsområdet. I sommar har häckningen veterligen inte producerat några ungar. I naturutredningarna bör boet särskilt beaktas och situationen noggrant utredas. Närings-, trafik- och miljöcentralens undantagslov enligt 49 § i naturvårdslagen är sannolikt nödvändigt för att frångå förbudet i 39 § i det fall att projektet genomförs. Tillståndsärendet avgörs således skilt och inte i detta MKB-förfarande enligt lagen om förfarande vid miljökonsekvensbedömning.

I motsats till vad som sägs i bedömningsprogrammet (bl.a. sammandraget och i punkten Skyddsområden) finns ett skyddsområde på Bergö som förvaltas av staten, fastighet 475-405-31-3 i den norra delen av Bergö, vilken har skaffats till staten för naturskyddsändamål.

Konsekvenser för grundvattnen

I bedömningsprogrammet antas att genomföringen av projektet inte påverkar bl.a. grundvattnen (och inte heller marken eller berggrunden). Kontaktmyndigheten konstaterar att byggande av projekthelheten inte får påverka grundvattenståndet. På grundvattenområdena får heller inga transformatorstationer planeras. Detta bör beaktas i planeringen. Brunnarna bör utredas på 500 meters avstånd från projektområdet.

När det gäller vindkraftsparken ligger de närmaste grundvattenområdena på 6,5 km:s avstånd (Trutören) och i fråga om kraftledningsrutten på 1,7 km:s avstånd (Molpe och Källorna). I dag tar Molpe Vatten AB grundvatten från tre grundvattenområden i Korsnäs. De är Källorna/Råbacka vattentäkt, Molpe grundvattenområde/Södermedlandet vattentäkt och Vägvisen/Vägviskällans vattentäkt.

Malax kommun tar å sin sida grundvatten från Gräsörens vattentäkt på Trutörens grundvattenområde. Vattentäkten Vägvis-Strömsören på Strömsören grundvattenområde är Malax kommuns reservvattentäkt. Alla dessa grundvattenområden är viktiga för vattenanskaffningen (klass I) och deras kvantitativa och kemiska status är god.

Gemensamma konsekvenser

Alla vindkraftsprojekt och även vid behov andra projekt i närheten eller stora projekt samt planerna bör beaktas vid bedömning av de gemensamma konsekvenserna och situationen uppdateras i bedömningsbeskrivningen. Dessutom kommer de nuvarande små vindkraftverken i Korsnäs nära Bergö att förnyas så att de får större effekt.

Minskning av skadliga konsekvenser

Särskild uppmärksamhet bör fästas på att förebygga och minska skadliga konsekvenser och på att tillämpa alla metoder och lösningar som kan antas fungera. Skadorna kan också lindras i samarbete med planläggningen. Förnyelsen och eventuell utvidgning av generalplanen för Korsnäs bör även beaktas.

I bedömningsprogrammet beskrivs huvudsakligen tydligt på vilket sätt konsekvenserna kommer att bedömas.

Deltagande

Enligt kontaktmyndighetens åsikt har deltagandet ordnats på ett tillräckligt sätt och man har försökt att sprida information om projektet på ett så omfattande sätt som möjligt. Kontaktmyndigheten har också informerats om programarbetets avancemang mycket väl. I samband med projektet kommer man också att utföra en invånarenkät med slumpmässigt urval. Projektet har en uppföljningsgrupp som består av många olika aktörer. Uppföljningsgruppen sammanträdde första gången 6.4.2010 på Bergö skola. I fortsättningen bör man inom ramen för deltagandet särskilt fästa uppmärksamhet på att informera om elöverföringsplanerna. I utlåtandena och åsikterna finns rikligt med kommentarer om detta.

Rapportering

Bedömningsprogrammet är tydligt och lättläst och innehåller lämpligt med kartor och andra illustrationer, layouten är på ett lämpligt sätt balanserad.

Man har försökt att underlätta läsarens möjligheter att fördjupa sig i dokumentet på många olika sätt. Bland annat förkortningarna och begreppen har förtydligats i en skild förteckning. De sakkunniga som har deltagit i utarbetningen av programmet har presenterats.

Redan i programmet skulle det ha varit bra med några preliminära visualiseringar t.ex. av vindkraftsparkens landskapskonsekvenser i syfte att åskådliggöra projektbeskrivningen. I bedömningsbeskrivningen är det också bra att visualisera kraftledningens eller kraftledningensalternativens andel sett från ett tillräckligt vidsträckt område.

Kartmaterialet över projektets vindkraftspark och elöverföring, såsom kraftledningar, är tillräckligt för bedömningsprogrammet, men kartorna bör preciseras i bedömningsbeskrivningen. Österbottens förbunds utsago om användningen av officiellt kartmaterial (landskapsplanen) måste beaktas i beskrivningen. Korrigeringarna av sakuppgifter som har framförts i utlåtandena bör också beaktas.

Allmänt taget har bedömningsprogrammet utarbetats på ett omsorgsfullt och systematiskt sätt.

Kontaktmyndigheten framför några tekniska korrigeringar till rapporteringen:

- i kapitel 6 Miljöns nuvarande tillstånd på s.40 sägs att Bergö kulturlandskap har klassificerats som ett värdefullt landskapsområde av landskapsintresse. I den gamla regionplanen, i den ännu gällande landskapsplanen, specificeras inte landskap och kulturmiljöer, utan kulturlandskapen omfattar både landskapet och den bebyggda miljön.

- kontaktmyndighetens telefonnummer har förändrats i samband med regionförvaltningsreformen.

Bedömningsprogrammet har gjorts på båda inhemska språken. Malax kommun är tvåspråkig med svenska som majoritet, medan Korsnäs kommun är enspråkigt svensk. Utöver den huvudsakligen svenskspråkiga fasta bosättningen i Korsnäs finns dock också finskspråkig fritidsbosättning i området. I projektet har man försökt att sprida informationen på båda språken och det är även i framtiden viktigt.

Sammandrag och anvisningar för det fortsatta arbetet

Bedömningsprogrammet uppfyller tillräckligt de krav som ställs i förordningen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning. Programmet är allmänt taget omsorgsfullt utarbetat, trots att vissa tillägg framförs i utlåtandet ovan och i detta sammandrag.

Kontaktmyndigheten förutsätter att de ovan och i utlåtandena framförda korrigeringsarna av sakuppgifterna och begäranden om preciseringar beaktas i bedömningsbeskrivningen, även de uppgifter som har framförts i åsikterna.

Sammanfattningsvis konstateras ytterligare att kontaktmyndigheten framför bl.a. följande tilläggsutredningar eller kompletteringar av utredningarna för beaktande i bedömningsbeskrivningen:

- Som tilläggsalternativ bör det som nämns ovan i avsnittet Behandling av alternativ undersökas.
- I syfte att förebygga skadliga konsekvenser bör, beroende på resultaten från utredningarna, även begrundas eventuella andra, t.ex. mindre underalternativ för den slutliga bedömningen, såsom noggrann placering av vindkraftverken, elunderstationens plats eller annat motsvarande.
- Noggrannare beskrivning av hur utredningen om fladdermöss ska göras är nödvändig.
- I fråga om utredningen om fågelbestånd bör havsörnsbon och havsörnarnas levnadsförhållanden utredas på 10 km:s radie i stället för den föreslagna två kilometers radien.
- I fråga om havsörnsboet i närheten av vindkraftsparken behövs sannolikt undantagslov av ELY-centralen enligt 49 § i naturvårdslagen för att frångå förbudet i 39 § .
- Det kan eventuellt finnas förökningsområden för åkergroda i projektområdet, åtminstone måste ärendet utredas.
- I samband med utredningsarbetet bör man säkerställa att konsekvensutredningsområdenas gränser är lämpliga så att man ska få tillförlitlig information över området.
- På Bergö bör utredningen om bullerområde utvidgas till 2 kilometer, eftersom den vanligaste vindriktningen är från sydväst och byn ligger i vindens riktning.
- Gränserna för bullerutredningsområdet under pågående bygge bör också fastställas.
- Landskapskonsekvenserna bör granskas på en längre sträcka såsom framförs i utlåtandet ovan och konsekvenserna måste bedömas i synnerhet för värdefulla områden.

- I den fortsatta planeringen måste uppmärksamhet fästas på områden som är avsedda för rekreation, såsom även på planeringen av markanvändningen.
- Förnyelsen av generalplanen för Korsnäs kommun bör i mån av möjlighet kombineras med det fortsatta MKB-arbetet.
- Områdena, bestämmelserna och målen i landskapsplanen måste beaktas. Trots att den nya landskapsplanen är hos miljöministeriet för fastställelse och ännu inte bindande på ett lagakraftvunnet sätt, har behoven för olika beteckningar och mål konstaterats vid utarbetning av landskapsplanen. Landskapsplanen kommer eventuellt att fastställas under MKB-processen.
- Noggrannare säkerhetsutredningar är nödvändiga.
- Konsekvenserna för fiskbeståndet och fiskeriet bör granskas (avsnittet mellan Bergö och Bredskäret), såsom även fiskbeståndet i punkten om konsekvenserna för levande djur.
- Uppmärksamhet bör fästas på bedömningen av sociala konsekvenser.

Till bedömningsbeskrivningen bör man bifoga en granskning om hur kontaktmyndighetens utlåtande har beaktats.

5. UTLÅTANDET FRAMLAGT TILL PÅSEENDE

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten skickar sitt utlåtande för kännedom till dem som har gett utlåtande och framfört åsikter. Dessutom hålls kontaktmyndighetens utlåtande framlagt till påseende under en månads tid på den officiella anslagstavlan i Malax kommun och Korsnäs kommun. Utlåtandet läggs också fram till påseende på Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbottens webbplats på adress www.ely-centralen.fi/sodraosterbotten > Miljövärd > Miljökonsekvensbedömning MKB och SMB > Aktuella MKB-projekt (som blivit anhängiga år 2010).

Detta ärende har blivit anhängigt på finska och utlåtandet översätts till svenska.

Kontaktmyndigheten har skickat den projektansvarige kopior av alla de ursprungliga exemplaren av utlåtandena och åsikterna. De ursprungliga handlingarna sparas i Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbottens arkiv.

PERTTI SEVOLA
Pertti Sevola
Miljöråd

RIITTA KANKAANPÄÄ-WALTERMANN
Riitta Kankaanpää-Waltermann
Utvecklingschef

Avgift**6000 €****Fastställande av avgiften och sökande av ändring i avgiften**

Avgiften har fastställts enligt avgiftstabellen i statsrådets förordning om närings-, trafik- och miljöcentralernas och arbets- och näringsbyråernas avgiftsbelagda prestationer (1097/22.12.2009). En betalningsskyldig som anser att ett fel har begåtts vid fastställande av avgiften kan yrka på rättelse av avgiften hos Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten inom sex månader från att avgiften påfördes.

Sändlista

Fortum Power and Heat Oy, mot avgift

För kännedom

De som har gett utlåtande och framfört åsikt
Finlands miljöcentral, bifogat 2 exemplar av bedömningsprogram på
finska och svenska